

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

гр. София, бул. "Александър Стамболийски", № 17, тел.: 02/ 9400900; факс: 02/ 9818145;
дежурен тел.: 02/ 9879551; e-mail: info@mc.government.bg, URL: www.mc.government.bg

Рег. №. 33-00-748 / 19-01-2021

УВЕДОМЛЕНИЕ по чл. 66 от АПК

На основание чл. 66 от Административнопроцесуалния кодекс и чл. 14, ал. 1, т. 2 и чл. 65, ал. 1, т. 3 от Закона за културното наследство (ЗКН), Министерството на културата уведомява заинтересованите лица, че във връзка с предложение от директора на Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) открива производство по издаване на общ административен акт за предоставяне на статут на обект Две бански куполни помещения от Османския период, вградени в сградата на общинската баня в с. Старозагорски бани, ул. „Старозагорска“ № 19, с. Старозагорски бани, УПИ I – за комплексно обслужване, пл. № 113, кв. 15, част от обект с идентификатор: 68970.502.482.13 по КККР по плана на с. Старозагорски бани, общ. Стара Загора, обл. Стара Загора, с класификация на единични архитектурно – строителни недвижими културни ценности от Османския период, с категория „местно значение“

Основни съображения за издаване на акта:

С писмо от НИНКН с вх. № 33-00-748/12.11.2020 г. са посочени следните мотиви за предложението:

Двете бански куполи помещения от Османския период, включени в сградата на Общинската баня, продължават да функционират като къпални, каквито са засвидетелствани в историческите и краеведски данни от XIX в. В качеството им на наследници на разположените в непосредствена близост от север Римски терми и Праисторическа селищна могила от североизток, двете бански куполи помещения от Османския период очертават устойчивостта в използването на местния минерален, воден и природен ресурс. Засвидетелстването на традиционни местни бански и архитектурно-строителни практики от Османския период и Възраждането, обуславя високата им културна, историческа, етнографска и познавателна стойност. Въпреки компрометирането в значителна степен на автентичните художествени и интериорни характеристики в резултат на многократните интериорни, екстериорни и функционални преустройства и най-вече вграждането им в новата сграда на Общинската баня през 1974 г., са съхранени автентичните геометрично-обемни архитектурни и конструктивно-строителни характеристики на двете куполни бански помещения, които са със значителна стойност в контекста на архитектурното наследство на Ески Заара. Значителните геометрично – обемни характеристики на двете османски куполни помещения от типа каплъджа (термални бани) и наличните краеведски данни за изграждането им съответно в средата на XVIII в. и XIX в., които подлежат на верификация, са съизмерими с представителните хамаи в провинциалните османски центрове на територията на България, масово изградени по типов проект на Балканите през периода XV-XVII в. Заедно с градоустройствения комплекс от началото на XX в. и обслужващата застройка, датираща от първата половина на XX в., функциониращите отделно Женска и Мъжка баня, които респективно включват по едно куполно банско помещение от Османския период, формират ядрото на Старазагорски бани. Още преди формирането на селището като административна единица, Женската и Мъжката баня под общото, утвърдено по това

време наименование „Старозагорските минерални бани“, придобиват статут на „народна старина“ през 20-те години на XX в. Въз основа на значителната архитектурно-строителна, устройствена, обществена, етнографска и познавателна стойност, се предлага двете куполни бански помещения от Османския период, вградени в съвременната сграда на Общинската баня, обявени за „народна старина“ под номер 21 в списъка, публикуван в ДВ 221 от 28.12.1927 г., стр. 20 под името „Старозагорски минерални бани“, да придобият статут на единична архитектурно-строителна недвижима културна ценност от местно значение.

Предложени са следните режими за опазване:

1. Териториален обхват:

1.1. Граници на недвижимата културна ценност:

Границите на ЕНКЦ са съставени от съвкупността на границата на двете куполни османски бански помещения по външната линия на зидовете и хидроизолацията, положена в дилатационната фуга между външния зидан инсталационен кожух от 1974 г.

1.2. Териториален обхват на охранителната зона на недвижимата културна ценност:

Граници на новата баня от 1974 г. са по фасадните линии на сградата на Общинската баня и тангираците пред южните колони на перголата пред централния вход линии.

2. Предписания за опазване на:

2.1. Територията на недвижимата културна ценност:

Да се запази банската функция на двете куполни помещения като елементи от традиционна османска баня.

В процеса на проектиране да се използват при наличие актуални, новооткрити научни данни и исторически документи.

Да се извърши реставрация и консервация на интериора и екстериора на двете куполни бански помещения.

За целта да се демонтират всички съвременни материали и довършителни работи в интериора и покрива на циментов разтвор за предотвратяване задълбочаването на конфликта на материалите.

Да се извършат задължително допълнителни наблюдения *in situ* след демонтажа на материалите, елементите и структурите от 70-те години, за установяване на по-подробни данни от строителната история на двете куполни бански помещения.

Да се изготви пълно архитектурно заснемане и да се извърши химичен анализ на използваните автентични строителни разтвори и материали.

При реставрация и консервация на интериора и екстериора да се използват само разтвори на варова основа, които състав е съвместим със и подбран съобразно химически анализ на оригиналните строителни варови разтвори на двете куполни бански помещения и състава на варовитата минерална вода.

Да се възстановяват оригиналните елементи на обзавеждането, дизайн и довършителни материали в интериора на двете куполни бански помещения, евентуално установените по запазените исторически описания или съответстващи на традиционните за османските бани: настилки и облицовки на двете куполни помещения и басейните от мраморни, каменни или тухлени плочи, каменни курни и пейки; бронзови чучури и окомплектовки на курните и при хавузите, дограмата (вратите).

Да се възстановят оригиналните софити на куполите, включително отворите за осветление и вентилация на двете куполни помещения след проучвания *in situ* на строителната им история и установяване на оригиналните отвори или по внимателно подбрана аналогия.

За консервация и реставрация на покривните покрития на двата купола с латерните да се използват традиционните за османските хамами метални листови покривни покрития,

включително за Женската баня, чиито най-ранни архивни снимки показват късно преустройство с четирискатен покрив с керемиди и без латерна.

Куполите на двете бански помещения от Османския период да са свободни и да не се покриват от друга конструкция с цел тяхната визуална изява.

Всички съвременни инсталации да бъдат изнесени извън автентичните ограждащи конструкции на двете куполни бански помещения.

Да се създаде правилник за реда на ползването на двете куполни помещения, включително техния капацитет като човекопоток, според който да бъдат съобразени останалите помещения на банския комплекс.

Да се създаде правилник за санитарно-хигиенната поддръжка и вида на ползваните санитарно-хигиенни материали в двете куполни бански помещения, подрани съобразно химическия състав на използваните консервационно-реставрационни разтвори и материали.

Да се създаде правилник и проектна документация с предписания за реда на постоянната поддръжка, периодичните мониторинг и ремонт на интериора и екстериора на двете куполни бански помещения от Османския период.

Да се поставят информационни табели в интериора и екстериора на ЕНКЦ.

Не се допуска поставянето на реклами на ЕНКЦ.

2.2. Територия на охранителната зона:

Охранителната зона е ограничена от контурите на сградата на новата Баня от 1974 г.

Всички инвестиционни намерения в рамките на охранителната зона на ЕНКЦ да бъдат с основна и водеща спа, банска функция.

Допускат се архитектурно-функционални и конструктивни и преустройства на сградата от 1974 г., т.е. в охранителната зона на ЕНКЦ, с изключение на следните:

- конструкции, покриващи куполите и съответно нарушаващи микроклимата в двете куполни бански помещения;
- конструкции, натоварващи двете куполни османски помещения, т.е. без задължителна деформационна фуга,
- конструкции, чиято кота корниз надхвърля 8.00м., с оглед на подчертаване на доминантното присъствие на обемите на двете куполни османски помещения в новата застрейка;
- надземни елементи на техническата инфраструктура върху покрива на сградата;
- функционални решения, които са в разрез с изискването за съхраняване на функциите на двете куполни помещения като елемент от действаща османска баня;
- функционални решения, които излизат извън границите на охранителната зона, подробни предварителни проучвания и РУП;
- забранено е поставянето на рекламни елементи в охранителната зона на ЕНКЦ.

3. **Условия за предоставяне на достъп:**

Да се създаде правилник за реда на ползването на двете куполни помещения. Публичен достъп, вкл. за експозиционна дейност е допустим като съпътстваща дейност при запазване на основната банска функция на сградата в рамките на охранителната зона на ЕНКЦ (сградата на Общинската банята).

Заинтересованите лица и организации могат да участват в производството по издаване на акта, на основание чл. 69, ал. 1, т. 1 от АПК, чрез представяне на писмени предложения и възражения, които могат да влизат в Министерството на културата, гр. София, бул. „Александър Стамболийски“ № 17 или на следния e-mail адрес: p.marinova@mc.government.bg в едномесечен срок, считан от датата на оповестяване на уведомлението.

Заинтересованите лица и организации имат право на достъп до цялата информация, съдържаща се в преписката по издаване на общия административен акт, която могат да получат в дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“ в Министерството на културата, стая № 313.

Настоящото уведомление да се оповести на интернет страницата на Министерство на културата на основание чл. 66, ал. 1 от АПК.

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР:

